

**SLAGKILDEVEJ
NÆSTVED**

undersøgelser marts 1992
NÆM 1992:006

NÆSTVED MUSEUM 1992

Indhold:

Beretning: Plankevæg.....s.	2
Oversigtsplan.....s.	4
Skitser af plankevæg.....s.	5
Beretning: Brønd.....s.	6
Oversigtsplan.....s.	7
Opmåling.....s.	8
Skitse med stratigrafi.....s.	9
NNU. rapport nr. 22, 1992 (uddrag).....s.	10

SLAGKILDEVEJ: PLANKEVÆG OG BRØND

NÆM 1992:006

I forbindelse med Næstved kommunes etablering af et nyt kloaktracé fra Sortebrødreanlægget til Musikskolen på Kirkepladsen via Slagkildevej, Gasværksgrunden og Kompagnistræde fik Næstved Museum lejlighed til den 16. og 19. marts at besigtige henholdsvis en plankesat væg og en plankesat brønd ved traceens passage gennem Slagkildevej.

PLANKEVÆGGEN

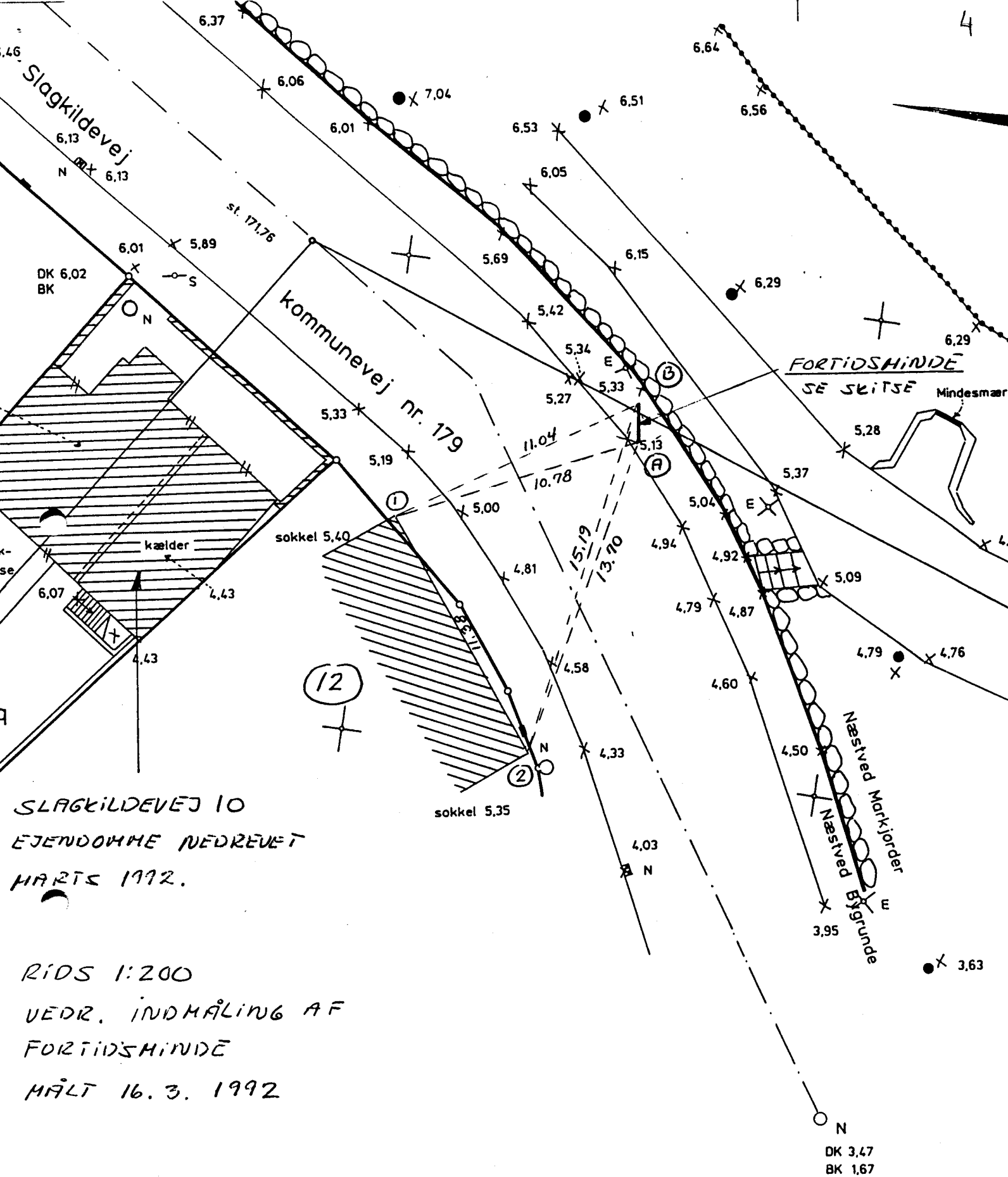
Under Slagkildevejs østre fortov iagttog vi et parti af en kraftig, plankebygget væg, hvis orientering og placering fremgår af vedlagte planen (s.4), udført af landinspektørfirmaet Ole Toft. Væggen var konstrueret af kraftige 10-30 cm tykke, parvis satte pæle, som på vestsiden holdt ca. 150 cm lange, vandretliggende planker. Plankerne var kun holdt på plads af de vestfor liggende jordmasser, som pressede dem ind mod pælene. Pælene var af forskellig udformning, men specielt en af dem, som var bevaret i 130 cms længde, og som havde et tværmål på 30 x 30 cm, var tilhugget på alle sider og kunne være et stykke genanvendt bygningstømmer, tilspidset forud for brugen som pæl. Et par andre pæle var af samme karakter som denne, de øvrige noget spinklere med diameter på 10-15 cm. Plankerne var gennemgående ca. 40 cm brede med tresidet tværsnit, 2 cm tykke ved smalsiden, 6 cm tykke ved den brede kant, hvor de var affasede af hensyn til næste planke.

Fortovet ligger her i kote 5.13, og toppen af væggen stod ca. 60 cm under denne kote, medens væggen var ca. 120 cm høj. Bunden af væggen stod således ca. i kote 3.33.

De omgivende jordmasser (grus og sand) var særdeles fugtige, idet kildevand strømmede ud af hullets vægge, medens under-

søgelsen stod på. Dette forhold umuliggjorde en mere detaljeret undersøgelse, og samtidig kan det forklare den fundne vægs funktion, enten som en art spunsvæg for at forhindre jordskred eller som en karmvæg i en ældre udgave af den øst for liggende Knæckenborgs Kilde. Slagkilden, som har givet navn til gaden, lå højere oppe i gaden med reference til Resens prospekt fra 1675.

Det svære egetømmer i væggen kan antyde, at væggen er bygget på et tidspunkt i middelalderen.

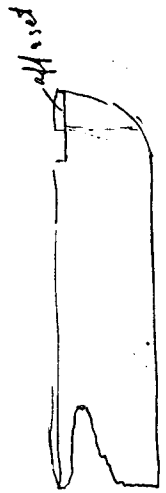
SLAGKILDEVEJ 10
 EJENDOMME NEDREVET
 MARTS 1992.

RIDS 1:200
 VEDR. INDMÅLING AF
 FORTIDSHINDE
 MÅLT 16. 3. 1992

Jr. nr. 27088

Landinspektørfirmaet
OLE TOFT
 Farimagsvej 8 . Postboks 507
 4700 Næstved . Tlf. 53 72 01 49

SLAGKULDEVEJ - ØSTSIDE
 16.03.1992 KHU

(1:20)

MEDSAT

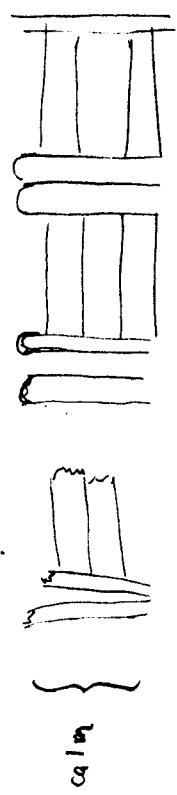
tykkelse: 6 cm
 vandret bord: 1 ud af 3, der ligger på kanten

tykkelse 2 cm

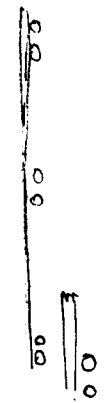

(1:20)

flad på "bagsiden" for tjuringspele?
 afrundet på "forsiden"
 firkantet til spidsen for neden

ca 1 m

2 kraftige pæle, som den
 kegnede.
 resten af pælene 10-15 cm i
 diam.

BRØNDEN

Få dage senere stødte gravemaskinen på en plankesat brønd under fortovet ved Slagkildevejs vestside midt for ejendommen Slagkildevej 10.

Det meste af brønden er efterladt på plads, men væggen ind mod udgravningen blev taget op og er i mellemtiden dateret ved Nationalmuseets Naturvidenskabelige Undersøgelser via dendrokronologi. Tømmeret er fældet mellem 1305 og 1320, og brønden er rimeligvis bygget tæt på det sidste årstal.

Brønden, som måler ca. 1 x 1 m i grundmål, er opbygget omkring 4 hjørnestolper.

Inderst og øverst bestod plankevæggen omkring stolperne af 3 20-30 cm brede, vandretliggende planker, delvis sammenlåst ved hjælp af tagrygsformet fjer i en bred not.

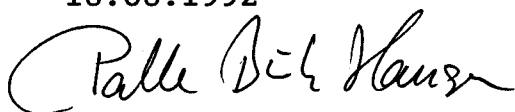
Den nederste del af væggen bestod af lodretstillede planker udenfor de vandrette. De lodrette planker var 15-20 cm brede, og også disse var sammenføjede ved hjælp af fjer og not af samme enkle karakter. De lodrette planker var skråt affasede i nedre ender.

Plankerne var holdt på plads op mod hjørnestolperne alene ved hjælp af de omgivende jordmassers pres.

Den vedføjede principskitse viser de stratigrafiske forhold omkring brønden, som var gravet ned gennem et 90 cm tykt humuslag med linser af rent blåler. Humuslaget havde den sædvanlige middelalderlige karakter, karakteriseret ved lugt og substans.

Såvel karmvæg som brønd vil fremover indgå i de topografiske analyser af dette vigtige kvarter fra Næstveds middelalderlige havn til Sortebrødreklostret.

18.08.1992

Palle Birk Hansen
museumsleder

NFEM 1992:006

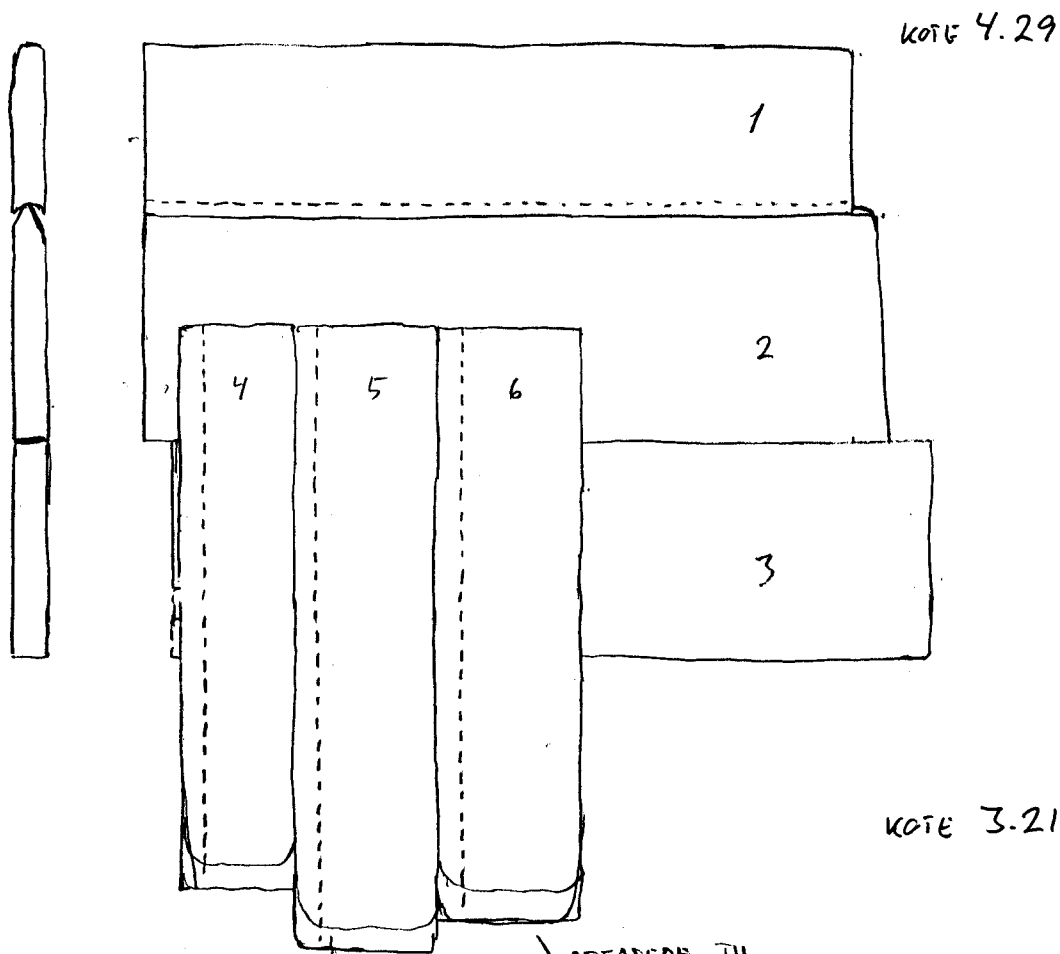
SLAGKILDEVEJ 10 - FORTOVET MIDT FOR EJENDOMMEN

BRØND AF EGEPLANKER, FUNDET 19.03.1992

HJEMTAGNE PLANKER FRA BRØNDENS SYDVÆG

1:10

19.03.1992 PBH

AFFASEDE TIL
MEDBANKNING

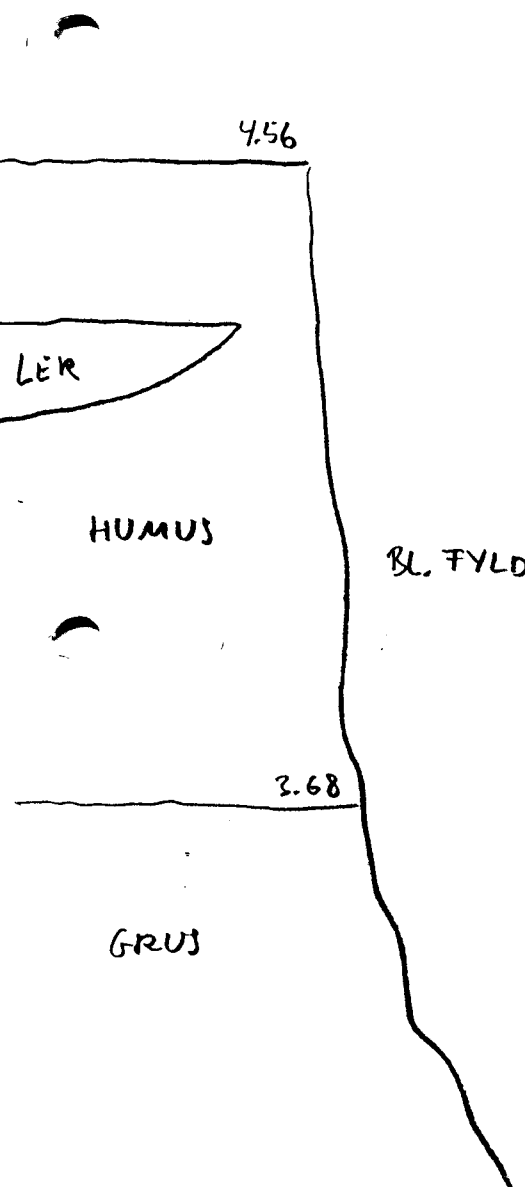
ALLE MED 3 CM DYB NOT

FORTOVSBELÆGNING

- 5,5

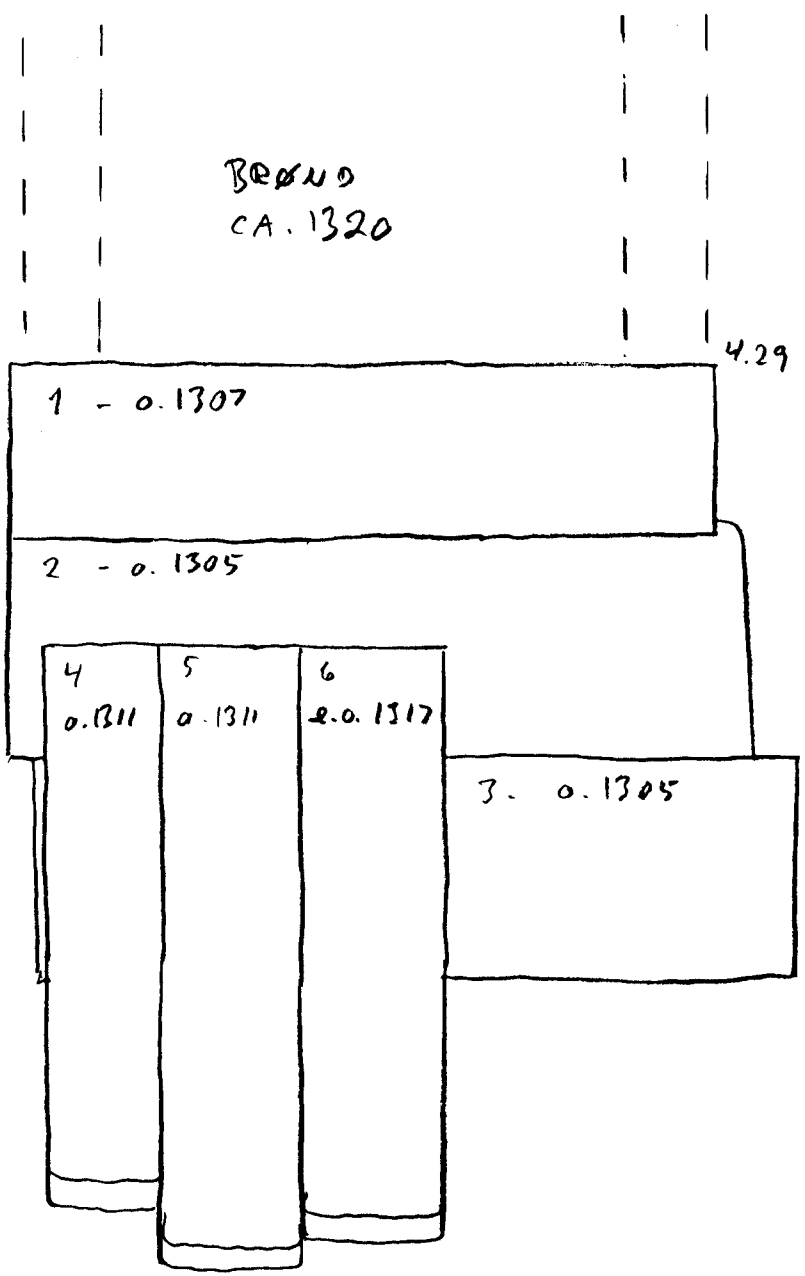
BL. FYLD

+ 5 m

BRØND
CA. 1320

- 4,5

+ 4 m

- 3,5

PBH 92.

+ 3 m

NÆSTVED, SLAGKILDEVEJ 10

Næstved Museum. Indsendt af Palle Birk Hansen. Undersøgt af Orla Hylleberg Eriksen. NNU j.nr. A7265

Træ fra brønd.

6 prøver af *Quercus sp.*, eg, er undersøgt. Alle dateret! 3 prøver havde splintved bevaret. Prøverne stammer fra træer, der er fældet mellem 1305-1320 e.Kr. Splintstatistik: Bonde Upubl.

20680019

Prøve mærket 1. Del af splintved bevaret.
1087-1301 e.Kr., ca. 1307 e.Kr.

20680029

Prøve mærket 2. Del af splintved bevaret. Hidrører formentlig fra samme træ som 20680039. 924-1305 e.Kr., ca. 1305 e.Kr.

20680039

Prøve mærket 3. Kun kerneved bevaret. Hidrører formentlig fra samme træ som 20680029. 945-1287 e.Kr., ca. 1305 e.Kr.

20680049

Prøve mærket 4. Kun kerneved bevaret. Hidrører formentlig fra samme træ som 20680059. 1102-1290 e.Kr., ca. 1311 e.Kr.

20680059

Prøve mærket 5. Del af splintved bevaret. Hidrører formentlig fra samme træ som 20680049. 1113-1297 e.Kr., ca. 1311 e.Kr.

20680069

Prøve mærket 6. Kun kerneved bevaret.
1158-1302 e.Kr., efter ca. 1317 e.Kr.

MÅLE- OG DATERINGSSKEMA Dendrokronologisk Laboratorium Nationalmuseets Naturvidenskabelige Undersøgelser			Lokalitet: Næstved, Slagkildevej 10 j.nr.: A 7265							
			Emne: Træ fra brønd				Træart: Quercus sp., Eg			
Prøvetegnelse NNU	Inds.	Form	Antal radier	Antal Arringe	Marv	Splint	Bark	Synkron position	Fældningstids- punkt	Kommentar
20680019	1	Skive(A)	2	215	5-6 cm	9år	Nej	1087-1301	ca. 1307	
20680029	2	•	2	382	1-2cm	29år	Nej	924-1305	Se 20680079	
20680039	3	•	2	343	5-6cm	Nej	Nej	945-1287	•	
20680049	4	•	2	189	10-12cm	Nej	Nej	1102-1290	Se 20680089	
20680059	5	•	2	185	10-12cm	1år	Nej	1113-1297	•	
20680069	6	•	4	145	10-12cm	Nej	Nej	1158-1302	efter ca. 1317	
20680079		Kurve	2	382				924-1305	ca. 1305	
20680089		•	2	196				1102-1297	ca. 1311	
Splintstatistik			Hollstein, 1980		Hollstein, 1965		P. Klein, Hamborg		✓ Bonde, upubl.	
Form	A: radiale kløvet planke		B: tangentialt kløvet planke				C: helkævl	D: halvkævl	E: mellemform	
Bemærkninger:										
20680079 er sammenregnet af 20680029 og 20680039, da de formentlig hidrerer fra samme træ. 20680089 er sammenregnet af 20680049 og 20680059, da de formentlig hidrerer fra samme træ.										
Til undersøgelsen er anvendt EDB-programmet Catras, version 4.17, udarbejdet af R. Aniol. ANIOL, R., Tree-ring analysis using CATRAS, Dendrochronologia, I, 1983, pp. 45-53.										
Udarbejdet af: Orla Hylleberg Eriksen, 3. juli 1992.										